ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΚΙΝΟΥΜΕΝΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

ΣΥΣΤΑΣΗ αριθ. 22

της 18ης Ιουνίου 2003

για τη νομολογία της υπόθεσης Gottardo, σύμφωνα με την οποία τα πλεονεκτήματα που απορρέουν από μια διμερή σύμβαση κοινωνικής ασφάλισης μεταξύ ενός κράτους μέλους και ενός τρίτου κράτους η οποία αφορά τους εργαζομένους που είναι υπήκοοι του εν λόγω κράτους μέλους πρέπει να αναγνωρίζονται και στους εργαζομένους που είναι υπήκοοι των άλλων κρατών μελών

(2003/868/ΕΚ)

Η ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΚΙΝΟΥΜΕΝΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

το άρθρο 81 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και τις οικογένειές τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας [1], δυνάμει του οποίου η διοικητική επιτροπή είναι αρμόδια για κάθε διοικητικό θέμα που απορρέει από τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 και από μεταγενέστερους κανονισμούς,

το άρθρο 81 στοιχείο γ) του ίδιου κανονισμού, σύμφωνα με το οποίο επιφορτίζεται με την προώθηση και την ανάπτυξη της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 που εγκρίθηκε με βάση το άρθρο 42 αποτελεί απαραίτητο εργαλείο για την άσκηση των θεμελιωδών ελευθεριών που προβλέπονται από τη συνθήκη.

(2) Η αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων λόγω εθνικότητας αποτελεί ουσιαστική εγγύηση για την άσκηση της ελεύθερης κυκλοφορίας των μισθωτών που προβλέπεται από το άρθρο 39 της συνθήκης. Αφορά την κατάργηση κάθε είδους διακρίσεων, μεταξύ των εργαζομένων που απασχολούνται στα κράτη μέλη και των διακινούμενων εργαζομένων σε θέματα απασχόλησης, αμοιβών και λοιπών όρων εργασίας.

(3) Στην υπόθεση Gottardo [2], το Δικαστήριο εξήγησε τις συνέπειες της εφαρμογής της αρχής αυτής στο πλαίσιο του άρθρου 39 στην περίπτωση ενός ατόμου που κατοικεί στην Κοινότητα και έχει εργαστεί στη Γαλλία, στην Ιταλία και στην Ελβετία. Επειδή το εν λόγω άτομο δεν διαθέτει επαρκή δικαιώματα για τη χορήγηση σύνταξης στην Ιταλία, ζήτησε να ωφεληθεί από το συνυπολογισμό των περιόδων που συμπλήρωσε στην Ελβετία και στην Ιταλία, όπως προβλέπεται από τη διμερή σύμβαση Ιταλίας-Ελβετίας για τους υπηκόους των χωρών αυτών.

(4) Στην υπόθεση αυτή, το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι όταν ένα κράτος μέλος συνάπτει με τρίτο κράτος διμερή διεθνή σύμβαση κοινωνικής ασφάλισης η οποία προβλέπει το συνυπολογισμό των ασφαλιστικών περιόδων που πραγματοποιήθηκαν στο τρίτο κράτος για την απόκτηση του δικαιώματος παροχών γήρατος, η θεμελιώδης αρχή της ίσης μεταχείρισης επιβάλλει σε αυτό το κράτος μέλος να αναγνωρίζει στους υπηκόους των άλλων κρατών μελών τα ίδια πλεονεκτήματα που ισχύουν για τους δικούς του υπηκόους δυνάμει της σύμβασης, εκτός εάν υπάρχει αντικειμενική αιτιολόγηση για το αντίθετο (σημείο 34).

(5) Στο θέμα αυτό, το Δικαστήριο παρατήρησε ότι η ερμηνεία την οποία έδωσε στην έννοια της «νομοθεσίας» του άρθρου 1 στοιχείο ι) του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 [3] δεν μπορεί να συνεπάγεται ότι θίγεται η υποχρέωση κάθε κράτους μέλους να σέβεται την αρχή της ίσης μεταχείρισης που προβλέπεται από το άρθρο 39 της συνθήκης ΕΚ.

(6) Το Δικαστήριο στην προκειμένη περίπτωση έκρινε ότι η διατάραξη της συμβατικής ισορροπίας και της αμοιβαιότητας μιας διμερούς σύμβασης που έχει συναφθεί μεταξύ ενός κράτους μέλους και ενός τρίτου κράτους δεν αποτελεί αντικειμενική αιτιολόγηση για την άρνηση του συμβαλλόμενου κράτους μέλους να επεκτείνει στους υπηκόους των άλλων κρατών μελών τα πλεονεκτήματα που συνεπάγεται η σύμβαση για τους δικούς του υπηκόους.

(7) Το Δικαστήριο εξάλλου δεν αποδέχθηκε τις αντιρρήσεις που προβλήθηκαν ως προς την ενδεχόμενη αύξηση του οικονομικού βάρους και των διοικητικών προβλημάτων που συνδέονται με τη συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές του εν λόγω τρίτου κράτους, ως αιτιολόγηση της μη τήρησης των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη συνθήκη εκ μέρους του κράτους μέλους που έχει υπογράψει τη διμερή σύμβαση.

[1] ΕΕ L 149 της 5.7.1971, σ. 2.
[2] Απόφαση της 15.1.2002, υπόθεση C-55/00.
[3] Στην υπόθεση C-23/92, Grana — Novoa, απόφαση της 2ας Αυγούστου 1993, Συλ. σ. I-4505.

(8) Είναι σκόπιμο να προβλεφθούν όλες οι επιπτώσεις αυτής της ουσιαστικής δικαστικής απόφασης για τους υπηκόους κρατών μελών της ΕΕ που έχουν ασκήσει το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας σε άλλο κράτος μέλος.

(9) Για το σκοπό αυτό πρέπει να διευκρινιστεί ότι οι υπάρχουσες διμερείς συμβάσεις κοινωνικής ασφάλισης μεταξύ ενός κράτους μέλους και ενός τρίτου κράτους πρέπει να ερμηνεύονται υπό την έννοια ότι τα πλεονεκτήματα που προβλέπονται για τους υπηκόους του συμβαλλόμενου κράτους μέλους ισχύουν, καταρχήν, για κάθε υπήκοο της ΕΕ που βρίσκεται στην ίδια αντικειμενική κατάσταση.

(10) Ανεξαρτήτως της ενιαίας εφαρμογής της νομολογίας της υπόθεσης Gottardo σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, κρίνεται σκόπιμο να εξετασθούν οι υπάρχουσες διμερείς συμβάσεις. Το άρθρο 307 της συνθήκης ΕΚ προβλέπει σχετικά ότι «το ενδιαφερόμενο ή τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη προσφεύγουν σε όλα τα πρόσφορα μέσα, για να άρουν τα διαπιστωθέντα ασυμβίβαστα», στην περίπτωση συμβάσεων που είχαν συναφθεί προγενέστερα, και το άρθρο 10 της συνθήκης ΕΚ υποχρεώνει τα ίδια κράτη μέλη να «απέχουν από κάθε μέτρο που δύναται να θέσει σε κίνδυνο την πραγματοποίηση των σκοπών της παρούσας συνθήκης», στην περίπτωση συμβάσεων που έχουν συναφθεί μετά την 1η Ιανουαρίου 1958 ή μετά την ημερομηνία προσχώρησής τους στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

(11) Στην περίπτωση σύναψης νέων διμερών συμβάσεων κοινωνικής ασφάλισης μεταξύ ενός κράτους μέλους και ενός τρίτου κράτους, υπενθυμίζεται ότι οι συμβάσεις αυτές πρέπει να περιέχουν ρητή αναφορά στην αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων λόγω εθνικότητας των υπηκόων άλλου κράτους μέλους οι οποίοι έχουν ασκήσει το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας στο κράτος μέλος που έχει υπογράψει την εν λόγω σύμβαση.

(12) Η εφαρμογή της απόφασης Gottardo σε συγκεκριμένες περιπτώσεις εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη συνεργασία των τρίτων κρατών, δεδομένου ότι εκείνα είναι αρμόδια για την πιστοποίηση των ασφαλιστικών περιόδων που έχει συμπληρώσει ο ενδιαφερόμενος.

(13) Η διοικητική επιτροπή είναι αρμόδια να ρυθμίσει αυτό το ζήτημα λόγω του ότι η νομολογία στην υπόθεση Gottardo αφορά την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης,

ΣΥΝΙΣΤΑ:

1. Τα πλεονεκτήματα που απορρέουν, στον τομέα των συντάξεων, από μια διμερή σύμβαση κοινωνικής ασφάλισης μεταξύ ενός κράτους μέλους και ενός τρίτου κράτους η οποία αφορά τους εργαζομένους που είναι υπήκοοι του εν λόγω κράτους μέλους (μισθωτούς και μη μισθωτούς) αναγνωρίζονται, καταρχήν, και στους εργαζομένους (μισθωτούς και μη μισθωτούς) που είναι υπήκοοι άλλων κρατών μελών και βρίσκονται στην ίδια αντικειμενική κατάσταση κατ' εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης και της απαγόρευσης των διακρίσεων μεταξύ εργαζομένων που είναι υπήκοοι του κράτους μέλους και εργαζομένων που είναι υπήκοοι των άλλων κρατών μελών και άσκησαν το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας δυνάμει του άρθρου 39 της συνθήκης ΕΚ.
2. Οι νέες διμερείς συμβάσεις κοινωνικής ασφάλισης που ενδέχεται να συναφθούν μεταξύ ενός κράτους μέλους και ενός τρίτου κράτους αναμένεται να περιλαμβάνουν ρητή αναφορά στην αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων λόγω εθνικότητας των υπηκόων άλλου κράτους μέλους οι οποίοι έχουν ασκήσει το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας στο κράτος μέλος που έχει υπογράψει την εν λόγω σύμβαση.
3. Τα κράτη μέλη ενημερώνουν τους φορείς των κρατών με τις οποίες έχουν υπογράψει συμβάσεις κοινωνικής ασφάλισης των οποίων το προσωπικό ή υλικό πεδίο εφαρμογής περιλαμβάνει αποκλειστικά τους υπηκόους αυτών των χωρών, σχετικά με τις επιπτώσεις της νομολογίας στην υπόθεση Gottardo και ζητούν τη συνεργασία τους για την εφαρμογή της απόφασης του Δικαστηρίου. Τα κράτη μέλη που διαθέτουν διμερείς συμβάσεις με το ίδιο τρίτο κράτος μπορούν να αναλάβουν κοινές πρωτοβουλίες για να πραγματοποιήσουν την αίτηση συνεργασίας. Εξυπακούεται ότι η συνεργασία αυτή αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για να γίνει σεβαστή η νομολογία.

Η πρόεδρος της διοικητικής επιτροπής

Θεοδώρα ΤΣΟΤΣΟΡΟΥ